Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 12 | **Poznań, dnia 15 czerwca 1938** | **ROK 17**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**

ul. Rzeczypospolitej nr. 1 — Telefon nr. 25-95

Uchwały Delegatów Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

W dniu 31 maja 1938 r. odbyło się Zgromadzenie Delegatów Centralnego Związku Przemysłu Polskiego z udziałem szeregu przedstawicieli świata przemysłowego.

Po wysłuchaniu i przedyskutowaniu sprawozdania z działalności Centralnego Związku oraz z ogólnej sytuacji gospodarczej, zebrani powzięli jednomyślnie uchwały, z których podajemy obszerne wyjątki:

I. Konsolidacja przemysłu.

Cała opinia poruszona jest hasłem konsolidacji. Wyrazem jej na terenie życia gospodarczego są mające już swoją tradycję historyczną wolne zrzeszenia przemysłowe.

Zrzeszenia dobrowolne nie tylko stanowią ośrodek konsolidacji bardzo licznych gałęzi i grup przemysłowych, lecz jednocześnie są żywym sprawdzianem uzgodnienia interesów wszystkich zrzeszonych — przemysłu wielkiego, średniego i małego, przemysłu wolnego, skartelizowanego, przemysłu surowcowego i przetwórczego. Tylko bowiem przy koordynacji tych interesów wolne zrzeszenia mogą istnieć i działać. To właśnie daje im moralne prawo reprezentowania przemysłu i stwarza jednocześnie dla zrzeszonych moralny obowiązek społecznej karności i lojalności, co stanowi więź społeczną wysokiej wartości. **Dobrowolne zrzeszenia przemysłowe nie mogą więc być zastąpione w najistotniejszych dla przemysłu funkcjach przez żadne inne formy organizacyjne.**

Zrzeszenia te są nie tylko reprezentacją interesów przemysłu, ale jednocześnie organizacjami społecznymi, świadomymi swych zadań i obowiązków wobec państwa i narodu. Złożyły one tego dowody zarówno w latach wojny i okupacji, broniąc warsztatów pracy przed zniszczeniem przez władze okupacyjne, jak po odzyskaniu niepodległości w dziele unifikacji gospodarczej kraju, budowy siły obronnej państwa, we współdziałaniu w naprawie jego finansów i w codziennej współpracy z władzami państwowymi — przy realizacji szeregu zadań gospodarki surowcowej, dewizowej, czy wreszcie w stałym oddziaływaniu na politykę gospodarczą w kierunku rozwoju życia gospodarczego kraju.

W ten sposób własna konsolidacja przemysłu staje się jednym z czynników konsolidacji narodu.

II. Konsolidacja świadomości gospodarczej.

Całe społeczeństwo rozumie, jak wielkie znaczenie ma dla niego konsolidacja, bo w dużym wysiłku zdobywało szereg prawd ekonomicznych, które je konsolidują pod względem gospodarczym. Że obronność kraju jest sprawą nadrzędną — było to zawsze całkowicie jasne, nie budziło i nie budzi żadnych wątpliwości, a dziełem ostatnich lat jest specjalne wzmożenie aktywności w tym kierunku.

Powszechną już dziś stała się świadomość, że bez równowagi budżetu nie ma uporządkowania finansów państwa, a to jest punktem wyjścia dla rozwoju sił wytwórczych. Lecz ta świadomość zdobywana była etapami, w wielkim wysiłku i gorzkim doświadczeniem i państwa i obywateli.

Niemniej istotną sprawą jest odbudowa rynku finansowego w taki sposób, ażeby punkt ciężkości jego wykorzystania przeniósł się z ciał publicznych na obywateli.

Obecnie zdobyliśmy już powszechnie nową prawdę — a jest w tym wielka zasługa skoordynowania polityki obronności państwa i ogólnego kierunku polityki gospodarczej rządu — że **nie da się osiągnąć pomyślności gospodarczej ani wsi polskiej, ani całego społeczeństwa, bez skoncentrowania wysiłku i narodu i państwa na uprzemysłowieniu kraju i jego urbanizacji**

III. Włączenie konsolidacji politycznej do programu gospodarczego.

Organizowanie i prowadzenie placówek wytwórczych, codzienne ścieranie się na tym polu z trudnościami, codzienne obcowanie z faktami gospodarczymi i codzienne ich tworzenie, daje również przemysłowi i jego organizacjom poczucie realizmu w metodach działania. **Toteż nie w hasłach, lecz w pracy realnej widzą organizacje przemysłowe drogę do konsolidacji politycznej i uzależnionego od tej konsolidacji rozkwitu gospodarczego państwa i dobrobytu obywateli.**

A że przemysł obejmuje wszystkie terytoria Rzeczypospolitej, zaś główne skupiska przemysłowe są jednocześnie środowiskami o największym napięciu życia społecznego i politycznego, możemy stwierdzić na podstawie naszych obserwacyj i doświadczeń, że konsolidacja polityczna kraju jest najważniejszym zadaniem, które w dobie obecnej musi być w Polsce rozwiązane, tym bardziej, że i zagadnienie obronności kraju w tej konsolidacji uzyska najmocniejszą podstawę.

Codzienne operowanie i kierowanie materiałem ludzkim w warsztatach wytwórczych nauczyło przemysł i jego organizacje tej prawdy, że nie ma człowieka, który będąc postawiony na właściwym miejscu i właściwie traktowany, nie okazałby się pożytecznym ogniwem w całokształcie pracy wytwórczej.

Doświadczenie nauczyło nas, że **uzyskamy sukcesy na placówkach przemysłowych nie elitaryzmem, lecz wydobywaniem z każdej jednostki czy ich zespołu właściwości dodatnich.**

Drugą cechą tych metod jest **pozostawienie jednostkom i zespołom dostatecznego zakresu autonomii.**

Trzecią cechą tych metod jest **właściwe rozgraniczenie funkcyj kontroli, decyzji i wykonania.** Łączenie tych funkcyj w jednych i tych samych podmiotach prowadzi do dowolności i bezwładu i jest zaprzeczeniem porządku prawnego, bez którego nie może sprawnie funkcjonować ani państwo, ani warsztat pracy. Nadrzędność czynnika rządzącego powinna być wyraźna i oczywista. Nie może on być jednocześnie arbitrem i stroną.

Jeżeli konsolidacja polityczna obywateli, którą p. Wicepremier włączył do swego programu gospodarczego, ma być osiągnięta — te nasze doświadczenia powinny być wykorzystane.

Każdy, komu drogi jest jego warsztat pracy, pragnie, by objęły go kiedyś najlepsze ręce. W kształtowaniu tych najlepszych rąk, najlepszych głów i serc musimy wziąć czynny udział. Tylko konkretna praca wytworzy w młodzieży zdrowy, realny stosunek do życia, tylko zżycie się z warsztatem przysposobić może rzetelne kadry przyszłych jego pracowników i kierowników. A z drugiej strony poznanie młodzieży na gruncie codziennej współpracy da przemysłowi podstawy oddziaływania na kierunek szkolnictwa ogólnego i zawodowego.

Lecz to nie jest jeszcze wszystko. Epoka konsolidacji wymaga od przemysłu nie tylko dobrego prowadzenia przedsiębiorstwa, nie tylko akcji społecznej na terenie własnego warsztatu przemysłowego. **Niezbędnym jest, aby w działalności społecznej na terenie całego kraju, w której udział finansowy przemysłu już obecnie jest bardzo wydatny, przemysł występował przede wszystkim z własną inicjatywą i ją realizował, a w akcji społecznej służył nie tylko środkami finansowymi, lecz osobistym udziałem.**

Sytuacja gospodarcza

... w I kwartale w/g Instytutu Badania Koniunktur i Cen.

Koniunktura światowa w kwartale sprawozdawczym kształtowała się nadal zniżkowo. Ośrodkiem nastrojów recesyjnych były Stany Zjednoczone, gdzie w kwartale sprawozdawczym nastąpił dalszy silny spadek produkcji i obrotów, działając deprymująco na nastroje sfer gospodarczych tych krajów, dla których międzynarodowe stosunki gospodarcze odgrywają nadal decydującą rolę. Wypadki polityczne, jakie zaszły w Europie w końcu kwartału sprawozdawczego, zaważyły również ujemnie na dalszy rozwój koniunktury światowej, co znalazło częściową rekompensatę we wzmożeniu zbrojeń.

Na tym tle wymowniej przedstawia się obraz sytuacji gospodarczej w Polsce. **Produkcja przemysłowa, po okresie pewnej stabilizacji wykazała w kwartale sprawozdawczym ponowny bardzo znaczny wzrost.** Dotychczasowy wskaźnik produkcji (oparty w znacznej swej części na liczbach zatrudnienia) podniósł się w kwartale sprawozdawczym z 86,8 do 92,5, czyli o 6,6%. Wzrost ten objął prawie wszystkie gałęzie produkcji. W grupie dóbr wytwórczych szczególnie pomyślnie kształtowała się produkcja w przemyśle metalowym.

Trwająca od roku **zniżka cen najważniejszych surowców na rynkach światowych, w kwartale sprawozdawczym wykazała wyraźne osłabienie.** Nie mniej jednak w dalszym ciągu odbywały się w Polsce procesy dostosowawcze, polegające na obniżkach cen półfabrykatów i wyrobów gotowych, oraz utrzymywała się zniżkowa tendencja w cenach artykułów rolniczych. Ogólny wskaźnik cen hurtowych spadł z 58,1 w grudniu ub. r. do 56,9 w marcu rb., a więc o 1,2%. Ceny hurtowe artykułów przemysłowych spadły o 1%, wobec 1,3% spadku w kwartale poprzednim. Jest charakterystyczne, że w porównaniu z marcem 1930 r., kiedy ceny artykułów przemysłowych były na najniższym poziomie, zwyżka, która po tym okresie nastąpiła utrzymała się w chwili obecnej jedynie w artykułach uniezależnionych od zagranicy. Ceny surowców i półfabrykatów zależnych od zagranicy były w marcu rb. niższe o 8%, podczas gdy ceny surowców i półfabrykatów, niezależnych od zagranicy i nieskartelizowanych były wyższe o 14%.

Marcowe polityczne wypadki w Europie, które znalazły tak silny oddźwięk w sferach gospodarczych całego świata, wywarły również pewien wpływ na kształtowanie się rynku pieniężnego i lokacyjnego w Polsce, lecz ze względu na wysoką płynność rynku wpływ ten nie mógł być ani dość głęboki, ani długotrwały. **Wprawdzie w połowie marca papiery procentowe wykazały znaczny spadek kursów, lecz już w końcu tego miesiąca spadek ten był skompensowany, przy dalszej wyraźnej tendencji zwyżkowej.** Ruch wkładów w bankach w marcu wykazywał umiarkowany wzrost, jednakże zahamowanie przyrostu wkładów, przy wysokim stanie płynności na rynku, nie wywarło prawie żadnego wpływu na działalność kredytową. Banki bardzo silnie rozszerzyły krótkoterminową działalność kredytową. Suma krótkoterminowych kredytów udzielonych przez banki wzrosła na koniec marca rb. w porównaniu z grudniem r. ub. o 80 miln. zł, pomimo spadkowej w tym czasie tendencji sezonowej.

Dotychczasowy rozwój produkcji odbywał się przy stosunkowo nieznacznym wzroście kredytów, wzrost produkcji był finansowany głównie z własnych środków. Zwyżkowy ruch kredytów świadczy o wyczerpaniu się tych środków.

Jak wynika z ostatnio opublikowanych danych, liczba rozpoczętych budowli w czwartym kwartale ub. r. — po silnym spadku w kwartale pierwszym, a stabilizacji w następnych dwu kwartałach na poziomie znacznie niższym niż w r. 1936 — wykazał wzrost o 20% i osiągnął poziom nie wiele tylko niższy niż w czwartym kwartale 1936 r.

Dalszy wzrost o 4,6% (z 71,7 do 75,0) wykazały inwestycje maszynowe w przemyśle, przewyższając poziom z tego samego okresu r. ub. o 37%. Znacznie silniej podniosły się inwestycje maszynowe w rolnictwie, osiągając poziom wyższy aniżeli w tym samym czasie r. ub. o 30%. Ten silny wzrost inwestycyj maszynowych w rolnictwie, istniejący pomimo zniżkowej tendencji cen artykułów rolnych, a zwłaszcza zbóż, tłumaczy się głównie akcją kredytową Rządu, mającą na celu przyjście z pomocą w zakupie maszyn dla nowopowstałych z parcelacji gospodarstw rolnych.

Znaczna zniżka cen artykułów sprzedawanych przez rolników, pomimo częściowego wzrostu podaży niektórych artykułów, wpłynęła na obniżkę siły nabywczej i spożycie ludności wiejskiej. **Jednakże spadek cen artykułów rolniczych odbił się na zniżce kosztów utrzymania, co podniosło realną siłę nabywczą ludności miejskiej w ogóle**, a robotniczej w szczególności, ze względu na większy udział żywności w wydatkach. Jednocześnie jednak znaczny wzrost produkcji i obrotów wpłynął na poważne rozszerzenie siły nabywczej ludności miejskiej i ogólny wzrost spożycia.

... i w kwietniu 1938 r. według Banku Gospodarstwa Krajowego:

Rozpoczęcie prac budowlanych i inwestycyj w połączeniu z wysokim stanem produkcji przemysłowej, pociągnęło za sobą w ostatnich tygodniach zwiększone zapotrzebowanie pieniężne na cele produkcyjne.

Wzrost zapotrzebowania kredytowego wystąpił zwłaszcza w głównych ośrodkach przemysłowych i był przede wszystkim spowodowany większymi wydatkami na zakup surowców i robociznę. Podaż weksli do dyskonta zwiększyła się wskutek tego, znajdując jednak bez trudności lokatę w bankach, które wykorzystały w większym stopniu rezerwę kredytową w instytucji emisyjnej. Wypłacalność, ogólnie biorąc, była nadal dość dobra, suma protestów wekslowych miała jednak w niektórych branżach tendencję wzrostu.

Produkcja przemysłowa utrzymała się na wysokim poziomie w gałęziach, związanych z inwestycjami, jak w przemyśle metalowo - maszynowym, mineralnym, chemicznym, drzewnym oraz w górnictwie węglowym.

Również wydobycie ropy utrzymuje się w rb. bez większych zmian przy wzrastającym zbycie przetworów w kraju, silniejszym natomiast spadku eksportu. Hutnictwo żelazne po osiągnięciu rekordowych wyników produkcji w marcu zmniejszyło w kwietniu nieco swą wytwórczość. Niższy stan zatrudnienia i zbytu niż w r. ub. wykazuje natomiast hutnictwo cynkowe ze względu na gorszą koniunkturę eksportową.

W korzystnych warunkach pracował przemysł papierniczy i celulozowy.

Wzrost liczby zatrudnienia w przemyśle i robotach publicznych, dochodzący w porównaniu z okresem wiosennym r. ub. do około 100.000 pracowników, przyczynił się do obniżenia stanu zarejestrowanych bezrobotnych, których liczba w kwietniu oraz w pierwszej połowie maja spadła łącznie o około 140.000 osób.

Rejestrowe prawa rzeczowe na pojazdach mechanicznych.

Ustawa z 28 kwietnia 1938 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 302) daje możność ustanowienia rejestrowych praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych ze silnikiem o pojemności skokowej ponad 100 cm^3 w dwu wykluczających się wzajemnie formach: 1) rejestrowego zastrzeżenia prawa własności do czasu uiszczenia ceny kupna, 2) zastawu rejestrowego.

Obciążony pojazd może być w posiadaniu dłużnika (np. nabywcy, który nie uiścił ceny), ale wierzycielowi przysługuje prawo badania stanu pojazdu, na którym przysługuje mu rejestrowe prawo rzeczowe i to ze sankcją natychmiastowej wymagalności wierzytelności, w wypadku uniemożliwienia wykonania tego prawa.

Zbycie, wydzierżawienie, zastawienie lub przebudowa obciążonego pojazdu może ustąpić tylko za pisemną zgodą wierzyciela, a inaczej czynności prawne są wobec niego bezskutecznie i, co więcej, nabywca, lub przyjmujący w zastaw taki pojazd mechaniczny odpowiada solidarnie z dłużnikiem, za należność, wierzytelność i opierający się na niej zapis są nierozdzielne i mogą być tylko wspólnie cedowane.

Zabezpieczona wierzytelność posiada absolutne pierwszeństwo przy zaspokojeniu się z obciążonego pojazdu, za wyj. jedynie kosztów egzekucji, co rozciąga się także na roszczenia ubezpieczeniiwe od szkód (autocasco), które mogą być wnoszone również we własnym imieniu przez wierzyciela.

Niektóre **przepisy kod. handl.** w stosunku do obciążonych pojazdów uległy zawieszeniu (art. 556 o rękojmi sprzedawcy za wady i art. 563 o dochodzeniu roszczeń sprzedawcy wyłącznie przed właściwym sądem), a przepisy o sprzedaży ratalnej uległy zliberalizowaniu na rzecz sprzedawcy (art. 9). Przy prowadzeniu egzekucji z pojazdu mechanicznego **nie mają zastosowania wyłączenia** z art. 570 kpc, ani ograniczenia, gdy pojazd dłużnika jest we władaniu trzeciej osoby (art. 581 § 2 kpc), a wierzyciel, przy stawieniu wniosku o egzekucję z pojazdu mechanicznego przedłożyć musi wypis z rejestru, lub zaświadczenie, że pojazd nie jest obciążony rejestrowym prawem rzeczowym.

Z uzyskanej w egzekucji kwoty z pojazdu obciążonego, wierzyciel rejestrowy zostanie w pełni zaspokojony bez potrzeby składania tytułu wykonawczego, lub zgody dłużnika, nawet jeżeli pretensja jego nie była jeszcze wymagalna, musi natomiast wierzyciel wydać ew. posiadane inne zabezpieczenie (weksle, papiery), posiadane z tego samego tytułu.

Rejestr praw rzeczowych na pojazdach mechanicznych, prowadzony przez właściwe władze, administracji ogólnej, jest jawny, publiczny (nie można zasłaniać się jego nieświadomością) i posiada nast. rubryki: 1) opis pojazdu, 2) dane o nabywcy pojazdu, 3) prawa rejestrowe i osobę którym służą, 4) wzmianki o egzekucji, 5) orzeczenia sądu, 6) zmiany. Wpisy dokonuje się w zasadzie na wniosek, w określonych prawem wypadkach — z urzędu. Na decyzję władzy administracyjnej co do wpisu służy w ciągu tygodnia zażalenie do właściwego Sądu Okręgowego, a dalej kasacja do Sądu Najwyższego.

Rejestrowe prawo rzeczowe może być **ograniczone czasowo** w samej treści wpisu, a w innym wypadku ulega ono wykreśleniu z upływem lat 5 od daty wpisu, chyba że strony przed upływem terminu zgodnie wniosą o utrzymanie wpisu, albo, że wierzyciel do dwuch tygodni po terminie przedłoży zaświadczenie sądu o wytoczenie powództwa z tytułu zabezpieczonych w rejestrze roszczeń. Pozatem wykreślenia następują: na wniosek uprawnionego, za jego piśmiennym zezwoleniem, na podstawie orzeczenia sądowego i w razie sprzedaży pojazdu przez publiczną licytację.

Umowa między sprzedawcą i nabywcą pojazdu, odnośnie rejestrowego **zastrzeżenia prawa własności** do czasu uregulowania ceny, musi być dokonana na piśmie i zawierać: dane o kontrahentach, opis i cenę pojazdu, postanowienie o ujawnieniu zastrzeżenia w rejestrze i datę umowy. Po wydaniu pojazdu wszelkie później powstałe zobowiązania z jego własności, czy posiadania, obciążają nabywcę. Egzekucja z obciążonego pojazdu jest możliwa tylko na rzecz rejestrowego wierzyciela i tylko dla zaspokojenia zaległej ceny kupna, wraz z odsetkami.

Podobne warunki o formie i treści dotycząc umowy **o zastawie rejestrowym.** Uprawnionymi tu mogą być: sprzedawca pojazdu, wykonawca nadwozia i ten, kto uiścił powyższym osobom należność. Zastaw rejestrowy ma pierwszeństwo przed ręcznym, chyba, że ten ostatni był wcześniejszy.

Kupcy rejestrowi posiadają specjalnie dogodne warunki **realizacji ich rejestrowych praw rzeczowych.** Przy zaleganiu kupującego, lub dłużnika (przy zastawie) z zapłatą dwóch rat, może wierzyciel postawić wniosek do komornika o: odebranie dłużnikowi pojazdu (przy zastrzeżeniu prawa własności), lub o sprzedanie pojazdu przez licytację publiczną (przy rejestrowym zastawie). Komornik naskutek takiego wniosku odda pojazd pod nadzór (wyłączeni są dłużnik, jego małżonek, dzieci i domownicy), a jeżeli zaległości nie zostaną pokryte w ciągu dwóch tygodni, wyda pojazd wierzycielowi, lub sprzeda go w licytacji (przy zastawie). Podziału sumy, uzyskanej z licytacji pojazdu dokonuje sąd.

Do przebiegu licytacji mają zastosowanie przepisy art. 510, 512 i 513 kod. handl., traktujące o sprzedaży przedmiotów zastawionych.

Ustawa powyższa wejdzie **w życie z dniem 1 lipca 1938 r.** i uzyska zapewne dalsze sprecyzowanie w odpowiednich rozporządzeniach ministrów.

Ustalenie dochodu z nieruchomości budynkowych.

Celem ujednostajnienia trybu postępowania przy ustalaniu dochodu z nieruchomości budynkowych, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 4. III. 1938 r. L. D. V. 8390/1/30 — zarządziło, co następuje:

Urzędy skarbowe przystąpić winny do ustalania dochodów z nieruchomości budynkowych, przy czym czynności te przeprowadzać będzie ten urząd skarbowy, w którego okręgu znajduje się nieruchomość i to bez względu na miejsce zamieszkania właściciela.

Celem ustalenia dochodów urzędy skarbowe winny wezwać właścicieli (pełnomocników, administratorów) nieruchomości budynkowych, położonych w ich okręgach, do wypełnienia formularzy wykazów przychodów i wydatków nieruchomości i bądź nadesłania tych wykazów wraz z dowodami, uzasadniającymi wykonane przychody i wydatki oraz odpisy na zużycie nieruchomości, bądź też do osobistego (lub za pośrednictwem pełnomocników, administratorów) przedłożenia wspomnianych wykazów w terminie 14 dni urzędowi skarbowemu. Osobistego stawiennictwa należy z reguły żądać w tych wszystkich przypadkach, gdy nie stoją ku temu na przeszkodzie względy komunikacyjne. Do wezwania należy dołączyć odpowiednie formularze.

Wezwania do wypełnienia i dostarczenia wykazów przychodów i wydatków należy kierować do wszystkich właścicieli nieruchomości czynszowych, z wyłączeniem jedynie właścicieli tych nieruchomości, w których ilość izb nie przekracza 12. W zależności jednak od miejscowych warunków wezwania te mogą być przesyłane nawet do właścicieli nieruchomości czynszowych o mniejszej ilości izb, o ile poziom intelektualny płatników pozwala przypuszczać, że wypełnianie wykazów nie nastręczy im specjalnych trudności i że wykazy będą przez nich należycie wypełnione.

Badanie dochodów z nieruchomości budynkowych polegać winno na skrupulatnym skontrolowaniu wypełnionych przez właścicieli nieruchomości wykazów przychodów i wydatków z nadsyłanymi lub przedłożonymi przez nich osobiście dowodami, uzasadniającymi wysokość osiągniętych przychodów i poniesionych wydatków oraz z posiadanymi przez urząd materiałami podatkowymi.

W przypadkach ustalenia przez urząd skarbowy przychodów nieruchomości w innej sumie, niż to podał płatnik, wyeliminowania niektórych wydatków w ogóle lub też ustalenia pewnych wydatków w innej wysokości niż to wynika z przedłożonego przez płatnika wykazu; należy każde odmienne ustalenie omówić i należycie uzasadnić w specjalnie na ten cel przeznaczonych rubrykach wykazu lub arkuszy wkładkowych.

Celem ustalenia podstaw amortyzacji nieruchomości budynkowych, oraz wysokości odpisów na zużycie założą urzędy skarbowe dla badanych przez nie nieruchomości specjalne tabele amortyzacyjne.

Wszystkie przedłożone przez płatników dowody powinny być im zwrócone. Celem uniknięcia jednak ewentualności przedstawienia tych samych dowodów na uzasadnienie poniesionych wydatków w innej nieruchomości, lub w innym domu podatkowym, należy przed zwróceniem dowodów ostemplować je stemplem urzędu, stwierdzającym wykorzystanie ich dla celów ustalenia dochodów z nieruchomości.

Gdy w postępowaniu wymiarowym lub odwoławczym dane, uwidocznione w kartach dochodu z budynków, okażą się niewystarczającymi dla opracowania wymiaru, udzielenia płatnikowi podstaw wymiaru lub załatwienia odwołań, urząd skarbowy winien sporządzić odpisy wykazu przychodów i rozchodów oraz tabeli amortyzacyjnej i dołączyć je do akt wymiarowych podatku dochodowego płatnika.

Jeżeli właściciele lub współwłaściciele nieruchomości zamieszkują w innych okręgach wymiarowych, sporządzanie odpisów i przesyłanie ich właściwym do wymiaru podatku dochodowego urzędom nastąpić winno dopiero po otrzymaniu odnośnego żądania ze strony zainteresowanego urzędu.

Omawiane zarządzenie nie dotyczy nieruchomości, których właściciele prowadzą księgi handlowe lub księgi gospodarcze właścicieli nieruchomości budynkowych (§ 80 rozp. wyk. do ord. pod.). Badanie dochodów tych nieruchomości przeprowadzać będą również urzędy, w których okręgu znajdują się nieruchomości, na podstawie prowadzonych ksiąg i w trybie, przepisanym dla badania ksiąg handlowych i gospodarczych.

Ulgi na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego nie służą z mocy samego prawa, lecz przyznawane będą na podania, wnoszone do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych przedstawia wnioski Ministrowi Skarbu.

Celem przyśpieszenia i ułatwienia procedury przyznawania ulg, ustawa zawiera przepis, że jeśli w ciągu 3 miesięcy od daty wniesienia podania ubiegający się o ulgi nie zostanie powiadomiony o odmownej decyzji, lub o zmianie warunków, będzie to równoznaczne z decyzją, stwierdzającą prawo do ulg na warunkach wymienionych w podaniu.

Celem uzyskania ulg, osoba zainteresowana winna w podaniu, składanym do Ministerstwa Przemysłu i Handlu zobowiązać się do zorganizowania produkcji na sposób fabryczny, zgodnie z wymaganiami obrony państwa, najpóźniej w ciągu lat 3 od ogłoszenia w Monitorze Polskim decyzji o przyznania prawa do ulg.

Koszt inwestycyj, o którym mowa wyżej, osoba zainteresowana potrąca w zeznaniu o dochodzie, składanym za lata operacyjne, w których nastąpiło dokonanie inwestycji.

Prawo potrącenia trwa tyle lat podatkowych, ile potrzeba będzie do całkowitego potrącenia kosztu inwestycji.

Skarb. - Finanse

Wygaśnięcie obniżki opłat stemplowych.

W związku z wygaśnięciem w dniu 31 grudnia 1937 r. mocy obowiązującej szeregu przepisów prawnych przewidujących ulgowe stawki opłaty stemplowej, Ministerstwo Skarbu ogłosiło w Dz. Urz. Min. Sk. pod poz. 288 wykładnię nr. 509, ustalającą kiedy i jakie stawki w opłatach stemplowych należy stosować w miejsce wygasłych.

W myśl tej wykładni w miejsce wygasłych niżej wymienionych przepisów:

(1) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 grudnia 1936 r. w sprawie opłat stemplowych, wiążących się z przejściem własności nieruchomości w toku postępowania egzekucyjnego (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 651); na skutek tego — począwszy od dnia 1 stycznia 1938 r. — nie może być zastosowana stawka ulgowa w wyso-

kości 0,2%, przewidziana w powołanym rozporządzeniu. W dniu 19 marca 1938 r. weszło w życie dotyczące tego samego przedmiotu rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 marca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 129). Na skutek powyższego stanu rzeczy — a w szczególności na mocy § 2 powołanego rozporządzenia z dnia 5 marca 1938 r., należy stosować stawki następujące: a) za czas od dnia 1 stycznia 1938 r. do 18 marca 1938 r. 4% (art. 58 ust. 1 u. o. s.), b) od dn. 19 marca 1938 r. do 31 grudnia 1938 r. 0,5%, c) 1939 r. 1% i d) w 1940 r. 2%. Stawka wymieniona w zdaniu poprzedzającym zostanie zastosowana, jeżeli w okresie, z którym się wiąże, odbyła się licytacja bądź jeżeli na dany okres przypadł ostateczny termin licytacji, na którym zostało stwierdzone niedojście jej do skutku, uprawniające wierzyciela do objęcia nieruchomości na własność;

(2) rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 22 stycznia 1936 r. o opłacie stemplowej od obrotu papierów wartościowych (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 86): na skutek tego nie może być zastosowana stawka ulgowa w wysokości 0,1%, lecz ma być zastosowana stawka w wysokości 0,2% (79 ust. 1 pkt. „a" u. o. s.), jeśli po dniu 31 grudnia 1937 r., co do papierów wartościowych o niestałym procentowaniu nastąpi akt obrotu wymieniony w art. 75, a nie mający cech podanych w ust. 2 lub 3 art. 79;

(3) § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 17 stycznia 1936 r. w sprawie opłat stemplowych od spółek (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 79). Na skutek tego nie może być zastosowania stawka ulgowa w wysokości 1%, lecz ma być zastosowana stawka w wysokości 2% (art. 102, 105, 108, 109, 110 u. o. s.), jeżeli po dniu 31 grudnia 1937 r. nastąpiło: a) sporządzenie pisma, stwierdzającego umowę o zawiązanie spółki akcyjnej, albo umowę o zawiązanie spółki, nie będącej ani akcyjną ani spółdzielnią lub o zawiązanie zrzeszenia, którego członkowie dzielą się osiągniętym zyskiem lub mowę o powiększenie kapitału zakładowego takiej spółki bądź zrzeszenia, b) rozpoczęcie działalności w Polsce spółki lub zrzeszenia, wymienionego w art. 108, mających siedzibę za granicą lub faktycznie powiększenie kapitału przeznaczonego do owej działalności, c) przeniesienie do Polski papierów obiegowych stanowiących dowód uczestnictwa w spółce akcyjnej lub komandytowo - akcyjnej. Opłata stemplowa od wpłat na udziały, dokonanych przez członków w spółdzielni w 1937 r. ma być obliczona według stawki ulgowej w wysokości 1%, od wpłat zaś dokonanych po dniu 31 grudnia 1937 r. — według stawki 2% przewidzianej w art. 103.

Jeżeli uchwała o powiększeniu kapitału zakładowego spółki akcyjnej została powzięta przed dniem 1 stycznia 1938 r. — to stawka ulgowa w wysokości 1% ma zastosowanie w przypadkach, w których okres wyznaczony do przyjmowania wpłat na poczet podwyżki kapitału zakładowego rozpoczął się bądź rozpocznie się nie później niż w dniu 30 czerwca 1938 r. (§ 1 ust. 2 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów w związku z art. 2 ustawy z dn. 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 238/L. D. V. 6587/5/38).

Płatność podatków w czerwcu.

W czerwcu płatne są następujące podatki:

do dnia 5 czerwca — podatek od energii elektrycznej, pobranej przez sprzedawcę energii w czasie od 16 do 31 maja; do 20 czerwca tenże podatek pobrany w czasie od 1 do 15 czerwca rb.;

do dnia 7 czerwca — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w maju rb.;

do dnia 15 czerwca — I rata zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu za 1938 r., przez drobne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe;

do dnia 15 czerwca — zaliczka kwartalna (za I kwartał 1938 r.) na podatek przemysłowy od obrotu, w wysokości conajmniej $^1/_5$ kwoty podatku, wymierzonego za 1937 r. przez przedsiębiorstwa nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych;

do dnia 25 czerwca — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za 1938 r. w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w maju 1938 r. — przez wszystkie przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych obrotach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia, a z innych przedsiębiorstw — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii oraz przemysłowe I—V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

do dnia 30 czerwca — I rata (półroczna) podatku od nieruchomości za 1938 r.

Ponadto płatne są w czerwcu zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w czerwcu 1938 r.

Sprawy socjalne.

Pojęcie stosunku pracy.

Ponieważ stosunek pracy jest jednym ze stosunków najmu usług, posiada więc również pewne cechy wspólne innym stosunkom najmu usług, nie będącym stosunkami pracy. Spory wynikające na tle uznania lub też nieuznania pewnego za stosunek pracy, są dość częste, zwłaszcza że istnienie stosunku pracy decyduje m. in. o obowiązku ubezpieczenia. Dlatego też zanotować należy następujące tezy:

1. Ani pobieranie wynagrodzenia w formie prowizji, ani zezwolenie na zajmowanie się dowolną pracą, prócz pracy na rzecz firm konkurencyjnych, nie odbiera jeszcze danej osobie charakteru pracownika, zatrudnionego na podstawie umowy o pracę. Podobnie również brak określonej pory na wykonywanie pracy nie wyklucza samo przez się faktu istnienia zależności danej osoby (od pracodawcy), będącej istotną cechą umowy o pracę.

2. Stwierdzenie w umowie, że stron nie łączy stosunek pracy, pozbawione jest znaczenia prawnego. O charakterze stosunku prawnego decyduje bowiem treść umowy, nie zaś nazwa, nadana temu stosunkowi przez strony. (NTA. 30. XI. 1937. L. r. 3611/36).

3. Stosunek pracy, polegający na tym, że posiadacz przedsiębiorstwa jest zobowiązany na podstawie umowy o pracę do wypłacania już nie pracującemu byłemu pracownikowi umysłowemu emeryturę, nie jest stosunkiem pracy w rozumieniu art. 35 rozp. Prez. R. P. z 16. III. 1928, a w razie przejścia przedsiębiorstwa w posiadanie innej osoby nowy posiadacz tego przedsiębiorstwa na mocy tegoż art. 35 nie jest zobowiązany do płacenia emerytury, chybaby istniały inne podstawy jego odpowiedzialności. (15. VIII. 1937 - C III 638/36).

Handel zagraniczny.

Parafowanie umowy kontyngentowo-rozrachunkowej pomiędzy Polską a Węgrami.

Dnia 30 maja rb. została parafowana umowa kontyngentowo - rozrachunkowa pomiędzy Polską a Węgrami. Umowa obowiązuje na okres roczny, tj. od 1 lipca r. 1938 do 30 czerwca 1939 r. i w stosunku do lat poprzednich zawiera szereg zmian na korzyść eksportu polskiego, który przypuszczalnie zwiększy się o blisko 50%.

Załatwienie poszczególnych spraw przez organy Rady Handlu Zagranicznego.

Poszczególne sprawy z dziedziny handlu zagranicznego załatwiają następujące organy Rady Handlu Zagranicznego:

Sprawy przywozu z zagranicy — Biuro Komitetu Przywozowego R. H. Ż., Krakowskie Przedmieście 47 (w godzinach 10—13);

Sprawy: standaryzacyjne, podziały kontyngentów wywozowych, ekspansji gospodarczej itd. — Biuro Komitetu Organizacji Wywozu R. H. Z., Wiejska 10 (w godz. 10—13);

Sprawy: traktatowe, kontyngentowe, celne itd. — Biuro Komitetu Traktatowego R. H. Z., Wiejska 10 (w godz. 10—13);

Sprawy kredytowania i ubezpieczenia kredytów dla eksportu przemysłowego oraz transakcyj wiązanych — Biuro Komitetu Finansowo - Wywozowego — Sekcji Przemysłowej R. H. Z., Wiejska 10 (w godz. 10—13); Sprawy kredytowania i ubezpieczenia kredytów dla eksportu rolniczego — Biuro Komitetu Finansowo - Wywozowego — Sekcji Rolnej R. H. Z., Wiejska 10 (w godz. 10—13);

Sprawy ogólne oraz sprawy Komitetu Dewizowo-Rozrachunkowego i Komitetu Morskiego R. H. Z. — załatwia Sekretariat Generalny R. H. Z., Wiejska 10 (w godz. 10—13).

Wypisywanie pozycji taryfy celnej w pozwoleniach przywozu.

Najczęściej kontyngenty przywozowe są wyznaczane według całych pozycyj taryfy celnej, rzadziej — według liter tych pozycyj, importerzy zaś w swoich podaniach szczegółowo oznaczają pozycję, punkty i litery pozycyj, co w konsekwencji zmusza urzędy celne do drobiazgowego przestrzegania tych danych i w wypadku zgodności nazwy towaru wymienionej w pozwoleniu z towarem przy minimalnej różnicy pozycji taryfy celnej, urzędy celne nie honorują pozwoleń przywozu, narażając strony na koszty i stratę czasu w związku ze zmianą pozwolenia przywozu.

Mając powyższe na uwadze, Ministerstwo Przemysłu i Handlu zarządziło, ażeby przy wypisywaniu pozwoleń przywozu umieszczano nazwę towaru i pozycję taryfy celnej zgodnie z brzmieniem kontyngentu, który najczęściej zawiera całą pozycję taryfy celnej.

Kontyngenty wywozowe do Rumunii.

Z listą kontyngentów wywozowych do Rumunii, przysługujących Polsce, mogą się P. T. Członkowie Związku zapoznać w Biurze Związku Fabrykantów (1065).

Kontyngenty wywozowe do Szwecji.

Lista kontyngentów przyznanych Polsce na wywóz do Szwecji została ustalona na czas do 1. X. 1938 i konkretne informacje, odnośnie poszczególnych pozycyj mogą członkowie uzyskać za pośrednictwem Związku Fabrykantów (1064).

Targi i Wystawy.

Wycieczka do Kanady.

W czasie od 26 sierpnia do 10 września 1938 r. odbędzie się w Toronto doroczna Wystawa Międzynarodowa, w której po raz pierwszy bierze udział również Polska.

W związku z Międzynarodową Wystawą **Polsko-Kanadyjska Służba Informacyjna organizuje w sierpniu wycieczkę do Kanady.**

Odjazd z Gdyni nastąpi w dniu 11 sierpnia okrętem „Warszawa" do Londynu, następnie do Montrealu i do Toronto na otwarcie Wystawy, stamtąd koleją do New Yorku i odjazd „Batorym" w dniu 4 września do Gdyni. Przyjazd do Gdyni przewidziany jest w dniu 13 września.

Ogólny koszt wycieczki, od chwili wyjazdu z Gdyni wynosi 406 dolarów od osoby. Do powyższej opłaty dochodzi jedynie koszt paszportu. **Niezwłoczne zgłoszenia należy kierować pod adresem: Polsko - Kanad. Służba Informacyjna, Warszawa, Kredytowa 8.**

Targi Wschodnie we Lwowie.

Wchodzimy obecnie w okres przygotowań jesiennej rewii wytwórczości, która rok rocznie ma miejsce we Lwowie na Międzynarodowych Targach Wschodnich. Sądząc z ilości nadesłanych zgłoszeń, która w chwili obecnej jest znacznie wyższa, niż w tym samym okresie roku ubiegłego, stwierdzić należy, że rewia jesienna na XVIII Międzynarodowych Targach Wschodnich we Lwowie, które odbędą się w dn. od 3 do 13 września r. b. zapowiada się bardzo okazale i imponująco.

Dokładniejsze prospekty posiada Biuro Związku Fabrykantów.

Różne.

Kongres Drzewnictwa Polskiego.

W dniach 12 i 13 czerwca obradował w Poznaniu I. Ogólnopolski Kongres Chrześcijańskich Przemysłowców i Kupców Drzewnych.

Z dużym nakładem pracy zorganizowany ten Kongres jako myśl przewodnią posiadał scementowanie organizacyjne przemysłu i handlu drzewnego, znajdującego się w polskich rękach, oraz stworzenie podstaw pod unarodowienie tej tak ważnej gałęzi naszej gospodarki.

Bliżej wyniki Kongresu omówimy w następnym numerze „Życia".

O estetyczny wygląd miast.

Związek Fabrykantów w Poznaniu otrzymał apel od Prezesa Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu p. Stefana Kałamajskiego o zwrócenie się do swych członków z prośbą, by zechcieli możliwie staranną uwagę poświęcić posiadanym nieruchomościom, dla uzyskania jak najlepszego ich wyglądu estetycznego.

Dotyczy to przede wszystkim: fasad budynków, klatek schodowych, podwórz, parkanów, anten.

Podając powyższe do wiadomości, mamy przekonanie, że przemysłowcy poznańscy uczynią życzeniom tym w zupełności zadość.

Do nabycia fabryka narzędzi rolniczych.

Fabryka narzędzi rolniczych, polska, na terenie nowo przyłączonych powiatów woj. poznańskiego, w najbliższym czasie będzie do nabycia na drugiej licytacji. Cena wywoławcza b. niska, stan budynków i urządzeń dobry. Istnieje obawa, aby obiekt nie dostał się w niepolskie ręce. Bliższych informacji udzieli Związek Fabrykantów. (2581)

Wydawnictwa.

W. Jünger: WALKA O KAUCZUK. Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa. Str. 100. Zł. 2.70. (cykl „Przemiany").

Kauczuk należy — obok nafty, węgla, bawełny i żelaza — do tych podstawowych surowców, których posiadanie wiąże się najściślej z dzisiejszą gospodarką i polityką świata. Stanowi on jeden z głównych czynników nie tylko dobrobytu, ale nawet niezależności każdego państwa współczesnego, toteż o surowiec ten toczy się między narodami coraz zacieklejsza walka. Dramatyczny przebieg tej walki opowiada niniejsza książka.

Mimo całej swej naukowej ścisłości, studium W. Jüngera jest napisane z ogromną werwą i polotem, co czyni zeń niemal dzieło literackie. Najciekawsze i najbardziej pasjonujące są zwłaszcza te rozdziały historyczne, w których jest mowa o początkach produkcji kauczuku i o narastających dookoła niej przemysłach.

Lekturę tej książki uważamy za niezmiernie pożyteczną i pouczającą przede wszystkim dla wszystkich przedsiębiorców, zainteresowanych sprawami kauczuku.

Dr. F. Zweig: ZMIERZCH CZY ODRODZENIE LIBERALIZMU? Lwów 1938. Książnica-Atlas (cykl „Przemiany").

Znany i bardzo czynny ekonomista krakowski, prof. Zweig, poświęcił obszerniejszą pracę omówieniu jednego z najważniejszych i najgłębiej sięgających problemów gospodarczych współczesności.

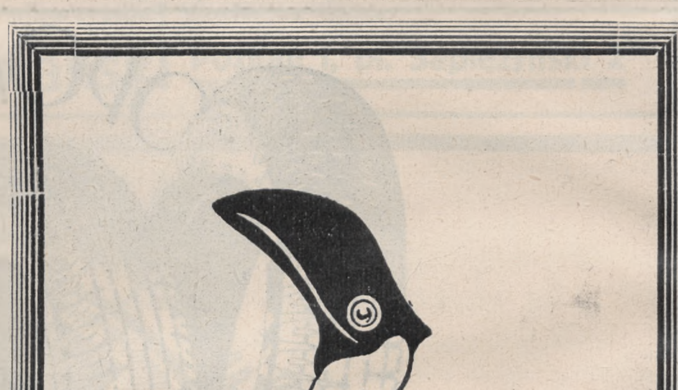
Do szerszego omówienia poglądów Autora powrócimy osobno, poprzestając chwilowo na stwierdzeniu, że książka ta jest wysoce interesującą, głównie może przez to, że zrywa ze zwyczajem beznadziejnego załamywania rąk nad „upadkiem" liberalizmu i że śmiało szuka nowych rozwiązań, nie krępując się nadmiernie utartymi nawykami myślenia.

Książka powyższa wydana została przez Książnicę Atlas we wartościowym cyklu „Przemian". (r.)

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.